

Zápis z jednání 2. pracovního týmu Odborné komise pro důchodovou reformu

Věk odchodu do důchodu a valorizace důchodů

datum: 12. listopadu 2015, 9:00 – 11:30

místo: Klub, Na Poříčnickém právu 1, Praha 1

přítomni: dle přiloženého seznamu

XX

T. Kučera přivítal přítomné na jednání 2. pracovního týmu Odborné komise pro důchodovou reformu, a navrhl následující program jednání:

- 1) Schválení dosud neschválených zápisů
- 2) Alternativní scénáře a vyměřování valorizace důchodů – formulace návrhů k propočtům
- 3) Různé
- 4) Příští jednání

Návrh programu jednání byl schválen bez připomínek

Ad. bod 1) Schválení dosud neschválených zápisů

T. Kučera informoval přítomné o stavu zápisů z předchozích jednání. Zápisy ze dnů 8. 10. a 15. 10. jsou již vidované a dostupné na webových stránkách OK. Zápis ze dne 23. 10. bude vidován v následujících dnech a zápis ze dne 5. 11. je v současné době rozeslán k připomínkám. Dále se dotázal přítomných, zda mají nějaké připomínky k dosud zveřejněným zápisům.

K tomuto bodu bez připomínek.

Ad. bod 2) Alternativní scénáře a vyměřování valorizace důchodů – formulace návrhů k propočtům

T. Kučera v rámci tohoto bodu shrnul obsah návrhu, který byl projednáván na posledním zasedání. Následně obeznámil přítomné s nutností vytvoření variant k propočtu MPSV. Varianty by měly být dvě až tři, přičemž u každé z variant by mělo dojít ke zpracování vysoké a nízké varianty při zachování požadavku zajištění důstojného života důchodců.

V. Samek uvedl, že v případě, pokud se nepodaří provést automatický indexační mechanismus, tak by hledisko minimální mzdy nebylo příliš rozumné. Spíše by se přikláněl k užití objektivních ukazatelů.

T. Machanec navrhl, aby bylo do budoucna počítáno alespoň s jednou variantou, která by navázala na současnou konstrukci důchodů.

T. Kučera reagoval, že existují dva důvody pro vytvoření nového systému. Prvním z nich je snaha vytvořit systém, který by občany ochránil před chudobou a nedůstojným životem. Proto je navrhována zásadní změna. Otázkou zůstává, zda je možné navázat na současnou úpravu s tím, že na jejím základě

v současné době problém nedůstojnosti narůstá. V současné době existuje 5% důchodců ohrožených bídou, do budoucna by jich mělo být až 20%. Snahou je, aby se pomocí valorizace tento nárůst změnil.

T. Fiala se dotázal, zda byla vypracována nějaká analýza, na základě jakých okolností by mělo docházet k nárůstu až na 20%.

M. Potůček odpověděl, že analýza vypracována byla a vychází se z podkladů zaslaných D. Münichem.

T. Machanec reagoval s tím, že zhruba před rokem byly na MPSV počítány možné scénáře při současné valorizaci.

J. Škorpík uvedl, že daná problematika byla zkoumána MPSV, přičemž jako nejzásadnější důvod nárůstu se ukázala zvýšená diference mezd, která se poté promítá v diferenciaci důchodů. Výdělky, které slouží jako základ pro výpočet důchodů, jsou postupně více a více diferenciovány, což je tím nejzásadnějším faktorem. Nejde však o jediný faktor.

V. Samek odkázal na webové stránky ČMKOS. Dále uvedl, že problémem nejsou pouze legální mzdy, včetně DPP a DPČ, ale především také šedá ekonomika. Proto by to chtělo přejít na švédský model, kdy cokoliv, co občan dostane je zpoplatněno, zdaněno a pojištěno. Což by mělo u nás cenu pouze v případě celkové daňové revoluce.

M. Potůček reagoval, že zdanění důchodů nelze řešit v současné době. Dále pokud jde o vazbu návrhu na současný systém, navrhovaný způsob valorizace nebude realizovatelný okamžitě, tedy stejně bude třeba vymyslet navázání na současný systém a následný přechod do systému budoucího.

T. Machanec reagoval, že přechod od jednoho systému k druhému je něco jiného, než přijít s variantou navazující na současný systém. V případě, že bude postupováno dle varianty a), dostaneme se do solidárnějšího přístupu. Taková alternativa může být politicky riziková. Spíše by bylo vhodné navrhnout politikům něco, co by bylo podobné současnému systému

T. Kučera uvedl, že je možné zaměřit se na současný systém a prověřit, zda je zde alespoň nějaká alternativa, která by mohla reflektovat požadavky, které si pracovní tým stanovil. Přičemž má za to, že atribut solidárnosti je jedním z parametrů, kterým by se měla OK zabývat.

T. Machanec reagoval, že není možné posílit dva parametry bez oslabení třetího. (viz. metoda trojúhelníku: udržitelnost – zásluhovost - solidarita)

M. Potůček uvedl, že OECD dnes vnímá udržitelnost důchodových systémů jako jednotu finanční a sociální udržitelnosti. V okamžiku, kdy bude pracováno se sociální a finanční udržitelností, nejde již o nezávislé proměnné, ale dva vrcholy trojúhelníku se stanou navzájem související.

R. Malá se dotázala, jaká je představa přítomných o tom, jak bude posílena příjmová stránka do veřejných financí.

M. Potůček navrhl tuto otázku řešit až v prosinci na SS OK. Pokud udržitelnost vnímáme jako sociální a finanční udržitelnost, není možný pohyb v rámci trojúhelníku, tedy nedochází k oslabení některého z parametrů (solidarita či důstojnost).

R. Malá reagovala, že sociální udržitelnost souvisí s finanční udržitelností.

M. Potůček uvedl, že jde o problém z hlediska soustavy daní, konkrétně o vysoké zdanění práce. Vysoké zdanění práce zahrnuje i povinné soc. pojištění, což nás oproti jiným zemím znevýhodňuje. V případě

reforem daňového systému je možné uvažovat o snížení zátěže zaměstnanců i zaměstnavatelů v otázce příspěvku do soc. pojištění a zároveň by byly zvednuty daně jiné (např. majetkové daně).

T. Kučera se dotázal, kolik procent činí DPP a DPČ ve vyplacených mzdách.

V. Samek uvedl, že černá a šedá ekonomika v ČR se pohybuje mezi 10 – 30%, přičemž dohoda o provedení práce je institut šedé ekonomiky.

Z. Pernes reagoval, že ČR je asi pod 2 procentními body v podílu výdajů na penze k HDP v rámci evropského průměru. Rozhodující je výše vyměřovacího základu, česká cena práce je nízká. Rezervy jsou také u daní korporátních.

J. Škorpík uvedl, že pokud by došlo ke změně v daňové struktuře, například ke zvýšení majetkových daní, mohlo by se stát, že dojde ke zvýšení těch daní, které důchodci platí.

T. Machanec reagoval, že daně z příjmu více platí vysokopříjmové osoby, majetkové daně platí všichni stejně.

T. Kučera uvedl, že není možné zde vyřešit nastavení všech parametrů tak, aby byly obecně přijatelné. V prvním návrhu může být finanční udržitelnost brána na vědomí, ale explicitně se jí zabývat PT2 nebude. Vyplyne pak z propočtů. Vyšší prioritu je nutno přiřadit třem kritériím - důstojnému důchodu, prohloubení solidárnosti a zásluhovosti. Základní výměra - dle rady seniorů by se základní důchod měl přiblížit částce asi okolo 8.500,- Kč. Výpočty lze odvodit od této částky. Zdaněná mzda je počítána včetně pojistného. Výchozí hodnota by měla být pravidelně valorizována obdobně, jako v současnosti důchody. A posledním podstatným je spotřební koš důchodců.

Z. Pernes reagoval, že ČSÚ zveřejňuje každý měsíc spotřební koš důchodců. Za důchodce se však v tomto případě počítá každý důchodce, který má příjmy pod 4.000,- Kč, tedy tam spadají i invalidní důchodci. Procentní výměra je kolem 1,5 procentního bodu průměru rodiny.

T. Machanec se dotázal k základní výměře, jak je návrh zamýšlen s ohledem na nové generace důchodců, kterým budou přiznávány důchody za 5 – 10 let. V systému by bylo vhodné, kdyby existovala jen jedna hodnota, jinak by se mohlo stát, že důchody budou nestejně se sedmi základními výměrami. Jakmile základní výměra nebude valorizována dle mezd, bude vypláceným důchodcům základní výměra klesat a nově přiznávaným důchodcům klesat nebude.

T. Kučera reagoval, že problém by se mohl vyřešit navázáním základní výměry na pevné procento průměrných mezd.

T. Fiala odvětil, že uvažoval, že základní výměra bude na úrovni průměrné mzdy a bude se valorizovat nezávisle každý rok, a to pro všechny důchody.

T. Machanec poznamenal, že taková úprava by vzbudila velkou právní nejistotu, jak bude stanoven nový důchod.

M. Potůček uvedl, že základní výměra by měla být 8.500,- Kč. Tato částka by měla být v návrhu vyjádřena explicitně. Další možnosti řešení jsou na základě parametrů.

T. Kučera reagoval, že tedy v základu budeme uvažovat 8.500,- Kč + pravidelnou valorizaci. Pro výpočet základní výměry ve vysoké variantě navrhl počítat se spotřebním košem důchodců + ½ růstem reálných mezd. To vše bez zásahu vlády, zcela automaticky.

Příloha č. 1 – listina přítomných

Jméno a příjmení	Organizace
Fiala Tomáš	VŠE
Hampl Otakar	MZe
Krejčová Hana	MF
Kučera Tomáš	PřF UK
Machanec Tomáš	MPSV
Malá Radmila	MF
Pernes Zdeněk	RS ČR
Potůček Martin	OK
Samek Vít	ČMKOS
Srnová Zdeňka	MPSV
Suchomel Marek	MPSV
Škorpík Jan	MPSV
Štěpánek Martin	MPSV
Štork Zbyněk	MF
Zrcek Kryštof	ČSSZ
Morozová Helena	Sekretariát OK